

การศึกษาความสามารถในการแข่งขันและการวิเคราะห์ผลิตภาพในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย Competency and Productivity of Clothing Industry in Thailand

สุนีรัตน์ จุ่นเจริญ¹, รศ.ดร.วรรดี จงอัญญากุล²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทยในตลาดโลกเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ จีนและเวียดนาม และประมาณค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตอันเนื่องมาจากปัจจัยการผลิตต่างๆ ในช่วงปี พ.ศ.2545-2559

ผลการศึกษาระบุได้ว่าความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทยเมื่อพิจารณาจากค่า RCA ของทั้ง 3 ประเทศ คือ จีน เวียดนาม และไทย จะเห็นได้ว่าโดยภาพรวมค่า RCA เฉลี่ยของประเทศจีนอยู่ที่ 3.52 ซึ่งต่ำกว่าประเทศเวียดนาม ค่า RCA เฉลี่ยของประเทศเวียดนามอยู่ที่ 5.59 เนื่องจากประเทศจีนส่งออกสินค้าชนิดอื่นเป็นจำนวนมากด้วย ทำให้เมื่อคำนวณค่าออกมาแล้วประเทศเวียดนามมีความได้เปรียบมากกว่าจีน แต่ถ้าเทียบจากส่วนแบ่งการตลาด โดยสรุปจีนเป็นประเทศส่งออกเสื้อผ้ามากที่สุดของโลกตั้งแต่ปี 2545 ในส่วนของประเทศไทยจะเห็นได้ว่าค่า RCA ของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงตลอดช่วงปี 2545-2559 จนมีค่า RCA ต่ำกว่า 1 ตั้งแต่ปี 2552 และมีค่า RCA ต่ำกว่าประเทศจีนและเวียดนามมาก ซึ่งหมายความว่าประเทศไทยมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบการแข่งขันในตลาดเครื่องนุ่งห่มโลกเนื่องจากประเทศไทยมีค่าแรงงานที่สูงและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีต่ำ

ในส่วนของการประมาณค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตอันเนื่องมาจากปัจจัยการผลิตต่างๆ และค่าผลิตภาพปัจจัยการผลิตรวมของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย ผลการวิเคราะห์พบว่าอัตราการเติบโตของปัจจัยการผลิตทุนและแรงงานมีความสัมพันธ์กับอัตราการเติบโตของผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญ มีค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตอันเนื่องมาจากปัจจัยทุนเท่ากับ 0.4366 มีค่าสถิติ t เท่ากับ 3.3526 และค่า P-value เท่ากับ 0.0010 แสดงว่าอัตราการเติบโตของปริมาณทุนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเติบโตของปริมาณการผลิตรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นั่นคือ อัตราการเติบโตของทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ทำให้อัตราการเติบโตของผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4366 และค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตอันเนื่องมาจากปัจจัยแรงงานมีค่าเท่ากับ 0.0083 มีค่าสถิติ t เท่ากับ 1.0359 และค่า P-value เท่ากับ 0.3017 แสดงว่าอัตราการเติบโตของปริมาณแรงงานมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเติบโตของปริมาณการผลิตรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นั่นคืออัตราการเติบโตของแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ทำให้อัตราการเติบโตของผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.0083

ดังนั้น ในการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทยให้มีการเติบโตและมีความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น นอกจากการเพิ่มปัจจัยทุนและแรงงานแล้วภาครัฐควรเน้นในเรื่องการพัฒนาคุณภาพโดยการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน การส่งเสริมการค้าคว้าวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ การเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตและการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเพื่อผลักดันให้อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มสามารถแข่งขันและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ ผลิตภาพการผลิต

Abstract

This study aims to analyze Thai Clothing Industry's competitiveness in the world market, compared to the main competitors such as China and Vietnam. Moreover, this study estimates output elasticity and total factor productivity of Thai Clothing Industry in 2002-2016.

The result of analyzing advantage in the Clothing Industry regarding the Revealed Comparative Advantage Index (RCA) from China, Vietnam, and Thailand shows that the average RCA of China is 3.52, which is lower than the average RCA of Vietnam at 5.59. As China distributes several types of goods, the result showed that Vietnam can get more advantage than China. However, in terms of market share, China was still the biggest clothing exporter in the world since 2002. For Thailand, its RCA tends to consistently decrease between 2002 and 2016. Its RCA starts to fall below 1 since 2009, which was much lower than China and Vietnam. This means Thailand has no comparative advantage in the world clothing market because of high labor cost and low technological progress.

Regarding the estimation of output elasticity and total factor productivity of Thai Clothing Industry, output elasticity with respect to capital is 0.4366, the t-statistic is 3.3526, and P-value is 0.0010, which means the growth rate of capital is correlated to the growth rate of overall production volume with 99 percent of confidence level. In other words, if the growth rate of capital rises 1 percent, this can increase the productivity growth rate up to 0.4366 percent, and output elasticity with respect to labor is 0.0083 with the t-statistic is 1.0359 and P-value is 0.3017, which means the growth rate of labor is related to the growth rate of overall production volume with 99 percent of confidence level. If the growth rate of capital rises 1 percent, this can increase the productivity growth rate up to 0.0083 percent.

To develop the Thai Clothing Industry, government should concentrate more not only on labor and capital but also on the quality by improving labor skill, supporting research and development in product, increasing efficiency in production process, and encouraging the use of innovation in order to push up more competitiveness and sustainable development in the clothing industry of Thailand.

Keywords Productivity

บทนำ

อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและสร้างรายได้เติบโตทางเศรษฐกิจให้กับประเทศมาตั้งแต่ในอดีตจวบจนถึงปัจจุบัน โดยอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่สามารถสร้างรายได้จากการส่งออกเป็นจำนวนมาก โดยอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญกับประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ.2525-2534 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 - 6 เมื่อรัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export-oriented Industrialization) โดยตลอดช่วงปี พ.ศ.2530-2539

สินค้าในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มมีมูลค่าการส่งออกสูงสุดเป็นอันดับหนึ่งในบรรดาสินค้าส่งออกทุกชนิด จนในช่วงปี พ.ศ.2540-2541 สินค้าในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มมียอดการส่งออกลดลงเป็นอันดับสองรอง อุตสาหกรรมชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์และในช่วงปี พ.ศ.2542-2546 ความเป็นผู้นำในสินค้า ส่งออกของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ จนตกลงมาอยู่ในอันดับที่เจ็ดในปี พ.ศ.2547 หลังจากนั้นในปี พ.ศ.2548 ที่มีการยกเลิกระบบโควต้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศคู่ค้าสำคัญตาม กรอบ WTO ทำให้การค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของโลกเป็นไปอย่างเสรี ซึ่งจะส่งผลให้ไทยสามารถขยาย การส่งออกได้อย่างไม่มีข้อจำกัดในแต่ละตลาด แต่ในขณะเดียวกันก็จะประสบกับการแข่งขันที่รุนแรงมาก ขึ้น ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกเครื่องนุ่งห่มในปี พ.ศ.2549 มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.0 จากปี พ.ศ. 2548 ภายหลังจากนั้นในปี พ.ศ.2550 มูลค่าการส่งออกมีแนวโน้มลดลง และเริ่มลดลงอย่างเห็นได้ชัดในปี พ.ศ. 2552 ที่มีมูลค่าการส่งออกเครื่องนุ่งห่มของไทยทั้งสิ้น 3,724 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากปี พ.ศ.2551 คิด เป็นร้อยละ 12.2 ในปี พ.ศ.2555-2556 มีมูลค่าการส่งออกลดลงต่อเนื่องคิดเป็นอัตราการลดลงร้อยละ 6.3 และร้อยละ 4.1 ตามลำดับ และในปี พ.ศ.2558 มีมูลค่าการส่งออกลดลงจากปี พ.ศ.2557 คิดเป็นร้อยละ 10.2 ต่อเนื่องจนถึงปี พ.ศ.2559 มีมูลค่าการส่งออกลดลงจากปี พ.ศ.2558 คิดเป็นร้อยละ 5.9

สำหรับคู่แข่งที่สำคัญของประเทศไทยในการส่งออกเครื่องนุ่งห่มในตลาดโลกคือประเทศซึ่งมีข้อ ได้เปรียบในเรื่องของต้นทุนทรัพยากรที่ต่ำกว่า ได้แก่ ประเทศจีนและเวียดนาม ประเทศจีนมีแนวโน้มส่วนแบ่ง การตลาดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ.2549-2559 จีนสามารถก้าวเข้ามาเป็นผู้นำการส่งออก เครื่องนุ่งห่มอยู่ในอันดับที่หนึ่งโดยมีส่วนแบ่งการตลาดถึงร้อยละ 39.3 ในส่วนของประเทศเวียดนาม แนวโน้ม ส่วนแบ่งการตลาดส่งออกเครื่องนุ่งห่มของเวียดนามเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึง ร้อยละ 4.8 ในปี พ.ศ.2559 สำหรับประเทศไทยมีแนวโน้มส่วนแบ่งการตลาดลดลงอย่างต่อเนื่องจนในปี พ.ศ.2559 มีส่วนแบ่งการตลาดคิด เป็นร้อยละ 0.9 ของส่วนแบ่งการตลาดส่งออกในตลาดโลกทั้งหมด

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทยกำลังสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน ซึ่ง หากเป็นเช่นนี้ต่อไป ก็จะส่งผลกระทบต่อทางด้านลบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศทั้งในด้านการจ้าง งาน การค้า มูลค่าเพิ่มของระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ ดังนั้นการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจและ การขยายการผลิตในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทยต่อไป จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้องค์ความรู้การผลิตต่างๆ ได้แก่ ทุน ที่ดิน แรงงานและผู้ประกอบการ รวมทั้งเทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อลดต้นทุนการผลิต เพื่อส่งผลต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางการค้ากับประเทศอื่นได้ อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย ต้องปรับตัวมิฉะนั้นจะไม่สามารถดำเนินธุรกิจในสภาวะการแข่งขันได้

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของ อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทยในตลาดโลกโดยเปรียบเทียบกับคู่แข่ง รวมทั้งการประมาณค่าความยืดหยุ่นของ ผลผลิตอันเนื่องมาจากปัจจัยการผลิตต่างๆ และค่าผลิตภาพปัจจัยการผลิตรวมของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ของไทย ซึ่งผลการศึกษานำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรม เครื่องนุ่งห่มเพื่อให้อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มของไทยมีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้อย่าง ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทยในตลาดโลกเปรียบเทียบกับ คู่แข่งที่สำคัญ
2. การประมาณค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตอันเนื่องมาจากปัจจัยการผลิตต่างๆ

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาค้นคว้านี้ได้ทำการศึกษาความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ.2545-2559 โดยใช้ข้อมูลรายปีสำหรับการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมโดยเปรียบเทียบกับคู่แข่งคือ ประเทศจีนและประเทศเวียดนาม สำหรับการวิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตอันเนื่องมาจากปัจจัยการผลิตต่างๆ จะใช้ข้อมูลสถิติรายเดือนของสินค้ารหัสอุตสาหกรรม ISIC 1810 การผลิตเครื่องแต่งกาย ยกเว้นเครื่องแต่งกายที่ทำจากขนสัตว์ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2545-2559 เนื่องจากปี พ.ศ.2545 เป็นระยะแรกในการเริ่มเข้าสู่การเปิดการค้าเสรีของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

วิธีดำเนินการวิจัย

1.วิธีการเก็บข้อมูล

เพื่อที่จะศึกษาความสามารถในการแข่งขันและผลิตภาพของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย งานศึกษาชิ้นนี้รวบรวมข้อมูลจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2545-2559 รวม 15 ปี เป็นข้อมูลอนุกรมเวลารายปีสำหรับการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม และข้อมูลอนุกรมเวลารายเดือน สำหรับการวิเคราะห์ความสำคัญของปัจจัยการผลิตต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยทุน แรงงานและเทคโนโลยีในการเพิ่มผลผลิต จำนวนการเปลี่ยนแปลงของการใช้ปัจจัยของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม และภาวะอุตสาหกรรม โดยทำการศึกษาจาก ตำรา บทความ ผลงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์การการค้าโลก สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ศูนย์ข้อมูลเชิงลึกในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น

2.วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1. การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2545-2559 ใช้ข้อมูลอนุกรมเวลารายปี ทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) โดยใช้วิธีการวัดดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage: RCA) โดยเปรียบเทียบกับคู่แข่ง ได้แก่ ประเทศ จีนและเวียดนามประกอบกับการประเมินความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมโดยใช้แบบจำลอง Diamond Model ของ Michael E. Porter เป็นกรอบการวิเคราะห์หลักโดยเป็นการพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการได้แก่ 1.กลยุทธ์ธุรกิจ โครงสร้าง และการแข่งขัน 2.ภาวะอุปสงค์ 3.ภาวะอุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง 4.ปัจจัยการผลิตของประเทศ รวมทั้งเหตุสุดวิสัยและนโยบายภาครัฐ ซึ่งจะเป็กรอบการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันระหว่างประเทศ

$$RCA = \frac{X_{ij}}{X_{wj}} / \frac{X_{im}}{X_{wm}}$$

2.2. การวิเคราะห์ผลิตภาพของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย ทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบจำลองทางเศรษฐมิติในรูปสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) โดยใช้ข้อมูลรายเดือนในช่วงปี พ.ศ.2545-2559 ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) เพื่อหาค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตอันเนื่องมาจากปัจจัยการผลิต ได้แก่ ทุน แรงงาน และวัตถุดิบชั้นกลาง ดังนี้

$$\ln \frac{y_t}{y_{t-1}} = a_0 + a_1 \ln \frac{L_t}{L_{t-1}} + a_2 \ln \frac{K_t}{K_{t-1}} + a_3 \ln \frac{M_t}{M_{t-1}} + e_t ;$$

ผลการวิจัย

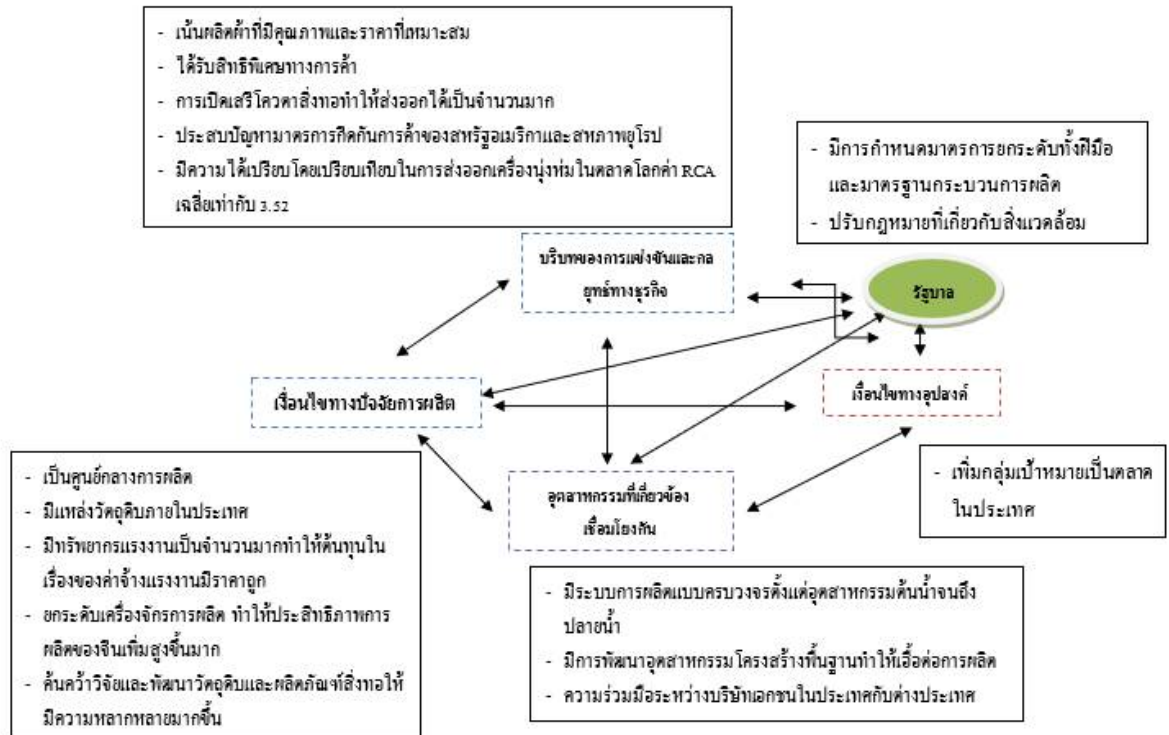
ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มดังแสดงในตารางที่ 4.10 จะเห็นได้ว่าจีนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกเครื่องนุ่งห่มในตลาดโลกอยู่ในอัตราที่สูง ถึงแม้ว่าจะมีแนวโน้มลดลงบ้าง การวิเคราะห์ค่า RCA เห็นได้ว่าระหว่างปี 2545 ถึงปี 2559 ประเทศจีนมีค่า RCA สูงสุดเท่ากับ 4.04 ในปี 2545 แต่หลังจากปี 2545 ถึงปี 2555 ค่า RCA มีการปรับลดและปรับขึ้นอยู่ในช่วง 3.41-3.86 โดยตั้งแต่ปี 2555 ถึงปี 2559 ค่า RCA ของประเทศจีนมีแนวโน้มลดลงตลอดจนต่ำกว่า 3 ในปี 2558 และ 2559 โดยภาพรวมค่า RCA เฉลี่ยอยู่ที่ 3.52

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ค่า RCA ของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มในตลาดโลก ปี 2545-2559

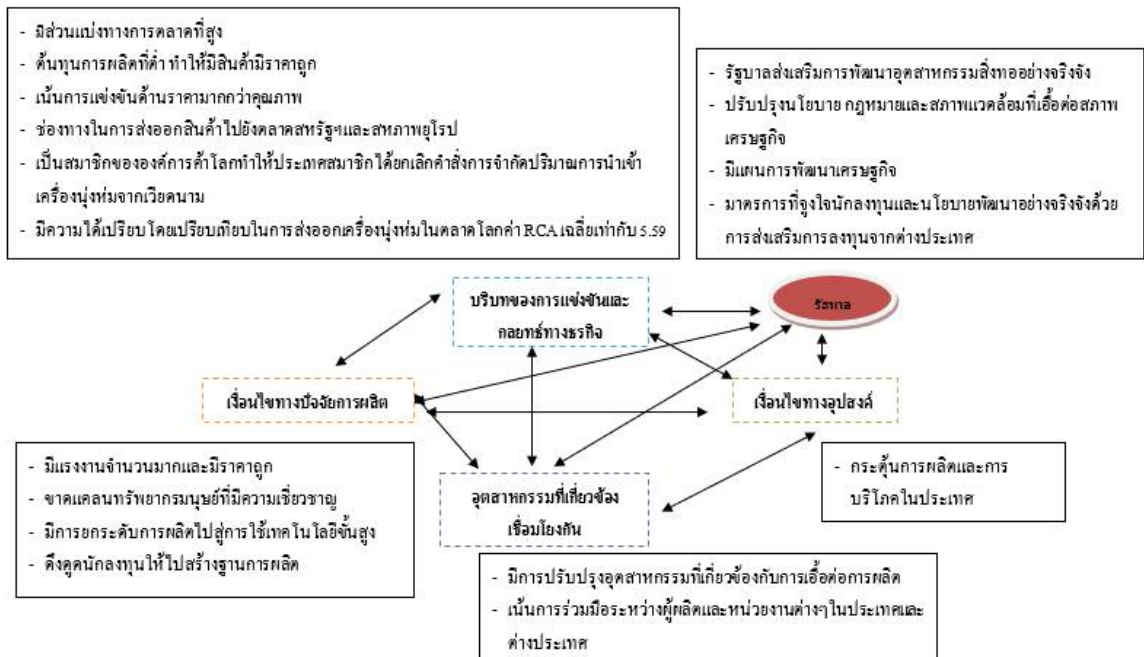
	ผลการวิเคราะห์ค่า RCA														ค่าเฉลี่ย 2545- 2551	ค่าเฉลี่ย 2552- 2559	ค่าเฉลี่ย รวม	
	254 5	254 6	254 7	254 8	254 9	255 0	255 1	255 2	255 3	255 4	255 5	255 6	255 7	255 8				255 9
จีน	4.04	3.86	3.70	3.68	3.86	3.82	3.73	3.54	3.58	3.60	3.41	3.36	3.15	2.80	2.72	3.81	3.27	3.52
เวียดนาม	5.02	5.59	5.70	5.45	5.49	6.15	6.18	5.94	6.26	6.04	5.37	5.44	5.30	4.93	5.00	5.65	5.53	5.59
ไทย	1.61	1.46	1.47	1.39	1.28	1.07	1.06	0.97	0.97	0.91	0.82	0.75	0.72	0.63	0.59	1.33	0.79	1.05

ประเทศเวียดนาม เป็นประเทศที่มีการพัฒนาก้าวกระโดด และนับว่าเป็นคู่แข่งที่น่าจับตามองสำหรับประเทศไทยในการส่งออกอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม จากค่า RCA ของประเทศเวียดนามจะเห็นได้ว่า ประเทศเวียดนามมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกเครื่องนุ่งห่มในตลาดโลกอยู่ในอัตราที่สูง ในปี 2545 ค่า RCA ของประเทศเวียดนามมีค่าเท่ากับ 5.02 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและลดลงตลอด 15 ปี อย่างไรก็ตาม ค่า RCA ของประเทศเวียดนามไม่เคยต่ำกว่า 4 ตลอด 15 ปีนี้ และมีค่า RCA เฉลี่ยเท่ากับ 5.59 ซึ่งนับว่าสวนกระแสทางด้านเศรษฐกิจของตลาดโลก

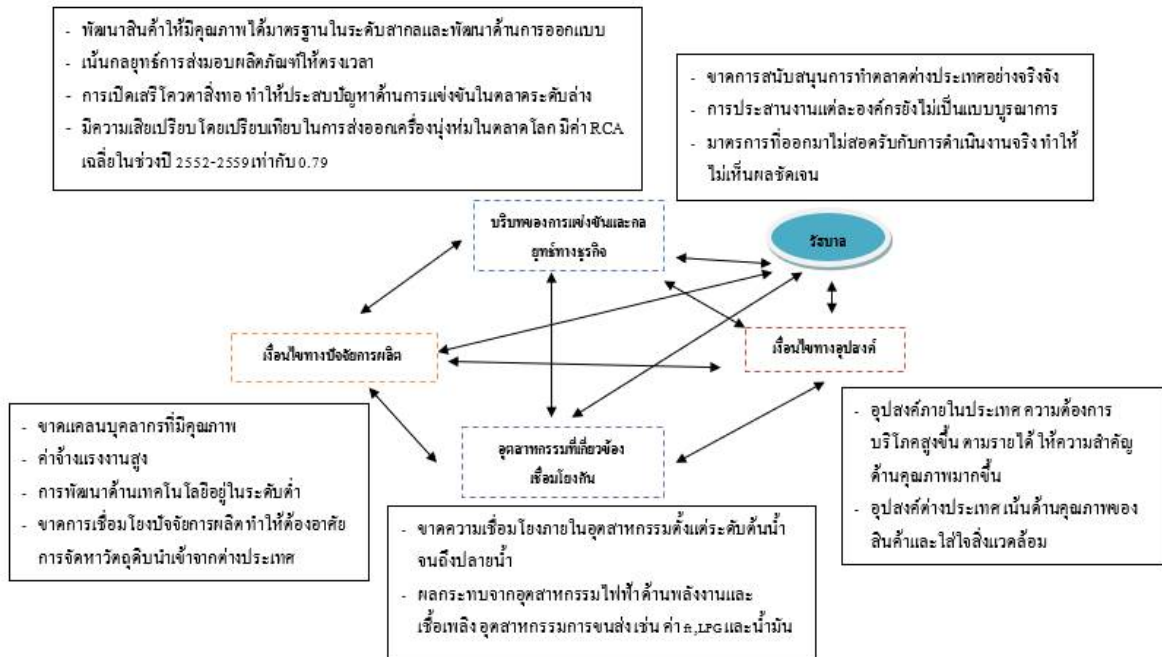
ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกเครื่องนุ่งห่มมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 2545-2551 เนื่องจากมีค่า RCA มากกว่า 1 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.33 แต่ค่า RCA จะอยู่ในระดับมากกว่าหนึ่งเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งหากเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งแล้ว ถือได้ว่าประเทศไทยมีการได้เปรียบในการส่งออกต่ำกว่าประเทศคู่แข่งมาก ซึ่งหากเปรียบเทียบกับตลาดโดยรวม พบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกในระดับที่ต่ำ ภายหลังจากปี 2551 ค่า RCA ต่ำกว่า 1 และมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ โดยปี 2552-2559 ประเทศไทยอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าเครื่องนุ่งห่มในตลาดโลกโดยมีค่า RCA เฉลี่ยอยู่ที่ 0.79 สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการแข่งขันโดยใช้แบบจำลอง Diamond model ของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มของแต่ละประเทศ สรุปผลได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 สรุปการวิเคราะห์ที่ใช้ Diamond model ของประเทศจีน

ภาพที่ 2 สรุปการวิเคราะห์ที่ใช้ Diamond model ของประเทศเวียดนาม

ภาพที่ 3 สรุปการวิเคราะห์โดยใช้ Diamond model ของประเทศไทย

ในส่วนของการประมาณค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตอันเนื่องมาจากปัจจัยการผลิตต่างๆ เมื่อพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์ของ GK พบว่าค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตอันเนื่องมาจากปัจจัยทุนมีค่าเท่ากับ 0.4366 มีค่าสถิติ t เท่ากับ 3.3526 และค่า P-value เท่ากับ 0.0010 แสดงว่าอัตราการเติบโตของปริมาณทุนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเติบโตของปริมาณการผลิตรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นั่นคือ อัตราการเติบโตของทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ทำให้อัตราการเติบโตของผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4366

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของ GL พบว่าค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตอันเนื่องมาจากปัจจัยแรงงานมีค่าเท่ากับ 0.0083 มีค่าสถิติ t เท่ากับ 1.0359 และค่า P-value เท่ากับ 0.3017 แสดงว่าอัตราการเติบโตของปริมาณแรงงานมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเติบโตของปริมาณการผลิตรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นั่นคืออัตราการเติบโตของแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ทำให้อัตราการเติบโตของผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.0083

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์ของ GM พบว่ามีค่าสถิติ t เท่ากับ -0.0046 และค่า P-value เท่ากับ 0.8741 แสดงว่าอัตราการเติบโตของปริมาณปัจจัยการผลิตขั้นกลางมีความสัมพันธ์กับปริมาณการผลิตรวมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2 ผลการประมาณค่าแบบจำลองถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ จำนวน 3 ตัวแปร

Variable	Coefficient	Std.Error	t-Statistic	Prob.
C	-0.001472	0.005931	-0.248131	0.8043
GK	0.436588	0.130225	3.352563	0.0010
GL	0.008264	0.007977	1.035935	0.3017
GM	-0.004598	0.028964	-0.158737	0.8741
AR(1)	-0.394759	0.071484	-5.522333	0.0000
R-squared	0.237436	Mean dependent var		0.001884
Adjusted R-squared	0.215397	S.D. dependent var		0.119335
S.E.of regression	0.105704	Akaike info criterion		-1.622458
Sum squared resid	1.932984	Schwarz criterion		-1.515619
Log likelihood	151.2100	Hannan-Quinn criter		-1.579136
F-statistic	10.77325	Durbin-watson stat		2.091664
Prob (F-statistic)	0.000000			
Inverted AR Roots	-39			

จากผลการวิเคราะห์เห็นได้ว่ามีเพียงตัวแปร 2 ตัวแปร คือ อัตราการเติบโตของปัจจัยการผลิตทุนและแรงงานที่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเติบโตของผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ในที่นี้จึงทำการประมาณค่าแบบจำลองใหม่โดยตัดตัวแปรด้านอัตราการเติบโตของปัจจัยการผลิตชั้นกลางออก ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการประมาณค่าแบบจำลองถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ จำนวน 2 ตัวแปร

Variable	Coefficient	Std.Error	t-Statistic	Prob.
C	-0.001472	0.005926	0.248414	0.8041
GK	0.435248	0.128159	3.396148	0.0008
GL	0.008336	0.007966	1.046438	0.2968
AR(1)	-0.395089	0.071212	-5.548087	0.0000
R-squared	0.237309	Mean dependent var		0.001884
Adjusted R-squared	0.219776	S.D. dependent var		0.119335
S.E.of regression	0.105408	Akaike info criterion		-1.622458
Sum squared resid	1.933305	Schwarz criterion		-1.515619
Log likelihood	151.1950	Hannan-Quinn criter		-1.579136
F-statistic	13.53493	Durbin-watson stat		2.090072
Prob (F-statistic)	0.000000			
Inverted AR Roots	-40			

จากตารางที่ 5.5 ค่า $\text{adj } R^2$ เท่ากับ 0.219776 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งหมด อันได้แก่ ปริมาณทุน ปริมาณแรงงาน สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการผลิตรวม ได้ร้อยละ 21.9766 และเมื่อพิจารณาค่า F-statistic ซึ่งใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ว่าค่าพารามิเตอร์ทุกตัวมีค่าเท่ากับศูนย์ ($a_1 = a_2 = 0$) ผลปรากฏว่าค่า F-statistic เท่ากับ 13.5349 และ Prob (F-statistic) เท่ากับ 0.000000 แสดงว่าค่าพารามิเตอร์มีค่าแตกต่างไปจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทยเห็นได้ว่าจีนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกเครื่องนุ่งห่มในตลาดโลกอยู่ในอัตราที่สูง ถึงแม้ว่าจะมีแนวโน้มลดลงบ้าง โดยระหว่างปี 2545 ถึงปี 2559 ประเทศจีนมีค่า RCA สูงสุดเท่ากับ 4.04 ในปี 2545 แต่หลังจากปี 2545 ถึงปี 2555 ค่า RCA มีการปรับลดและปรับขึ้นอยู่ในช่วง 3.41-3.86 โดยตั้งแต่ปี 2555 ถึงปี 2559 ค่า RCA ของประเทศจีนมีแนวโน้มลดลงตลอดจนต่ำกว่า 3 ในปี 2558 และ 2559 โดยภาพรวมค่า RCA เฉลี่ยอยู่ที่ 3.52 ประเทศเวียดนามมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกเครื่องนุ่งห่มในตลาดโลกอยู่ในอัตราที่สูง ในปี 2545 ค่า RCA ของประเทศเวียดนามมีค่าเท่ากับ 5.02 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและลดลงตลอด 15 ปี อย่างไรก็ตาม ค่า RCA ของประเทศเวียดนามไม่เคยต่ำกว่า 4 ตลอด 15 ปีนี้ และมีค่า RCA เฉลี่ยเท่ากับ 5.59 ในส่วนของประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกเครื่องนุ่งห่มมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 2545-2551 เนื่องจากมีค่า RCA เฉลี่ยเท่ากับ 1.33 แต่ค่า RCA จะอยู่ในระดับมากกว่าหนึ่งเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งอย่างประเทศจีนและเวียดนามถือว่าประเทศไทยมีการได้เปรียบในการส่งออกต่ำกว่าประเทศคู่แข่งมาก ซึ่งหากเปรียบเทียบกับตลาดโดยรวม พบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกในระดับที่ต่ำ ภายหลังจากปี 2551 ค่า RCA ต่ำกว่า 1 และมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ โดยปี 2552-2559 ประเทศไทยอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าเครื่องนุ่งห่มในตลาดโลกโดยมีค่า RCA เฉลี่ยอยู่ที่ 0.79 ซึ่งภาพรวมของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทยมีความสามารถในการแข่งขันลดลง

การวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย สรุปผลได้ดังนี้

1. เงื่อนไขปัจจัยการผลิตภายใน ประเทศไทยยังมีข้อเสียเปรียบในหลายด้าน เช่น ด้านทรัพยากรบุคคล มีข้อเสียเปรียบเนื่องจากปัจจุบันค่าจ้างแรงงานของไทยมีอัตราที่สูงกว่าประเทศจีน และเวียดนาม ซึ่งการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างแรงงานสวนทางกับการเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพแรงงาน ทำให้มีผลกระทบโดยตรงต่อศักยภาพในการแข่งขัน ด้านเทคโนโลยี การพัฒนาเทคโนโลยีของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมนี้อยู่ในระดับต่ำ ในส่วนด้านวัตถุดิบ ปัญหาที่สำคัญในด้านวัตถุดิบในประเทศคือ ขาดการเชื่อมโยงปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมสิ่งทอทั้งระบบ ซึ่งทำให้ต้องนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น

2. เงื่อนไขด้านอุปสงค์ การตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคทั้งตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศในด้านของควมพึงพอใจและเปลี่ยนแปลงรวดเร็วของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย ยังไม่สามารถทำได้ในระยะเวลาอันสั้น เนื่องจากต้องอาศัยทักษะความชำนาญในการผลิตสินค้าและการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นคุณภาพและความรวดเร็วเป็นสำคัญ ซึ่งผู้ประกอบการไทยยังไม่สามารถปรับตัวได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน.

3. ด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและอุตสาหกรรมสนับสนุน ไทยมีความได้เปรียบเนื่องจากมีอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องและสนับสนุนในประเทศที่ครบวงจร แต่มีความเสียเปรียบเนื่องจากการขาดความเชื่อมโยงของข้อมูลในแต่ละอุตสาหกรรม

4. การแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ เป็นปัจจัยที่ทำให้ไทยมีความเสียเปรียบในเชิงแข่งขันภายในประเทศ เนื่องจากโครงสร้างตลาดที่มีผู้ผลิตมากมาย จึงมีการแข่งขันที่รุนแรง การแข่งขันในด้านราคา ส่วนในต่างประเทศต้องเผชิญการแข่งขันกับสินค้าราคาถูกจากประเทศจีน ซึ่งหากประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพสินค้ามากกว่าจะช่วยให้สินค้าไทยพัฒนาไปได้ไกล

5. บทบาทภาครัฐ เป็นปัจจัยที่มีสำคัญอย่างมากของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย ซึ่งรัฐบาลได้มีมาตรการต่างๆในการสนับสนุนช่วยเหลืออุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มและอุตสาหกรรมอื่นในอุตสาหกรรมสิ่งทอ มาโดยตลอด ทั้งมาตรการสนับสนุนในด้านการลงทุน นโยบายการค้า และนโยบายอื่นๆ อีกทั้งส่งเสริมการจัดตั้งให้มีองค์กรอิสระ และสถาบันต่างๆที่ช่วยส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย ทั้งนี้ถือว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้ไทยมีความได้เปรียบในการแข่งขันในตลาดโลก

สำหรับผลการวิเคราะห์ความสำคัญของปัจจัยการผลิตต่างๆและประมาณค่าผลิตภาพปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย เป็นดังนี้

ค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตอันเนื่องมาจากปัจจัยทุนมีค่าเท่ากับ 0.4366 มีค่าสถิติ t เท่ากับ 3.3526 และค่า P -value เท่ากับ 0.0010 แสดงว่าอัตราการเติบโตของปริมาณทุนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเติบโตของปริมาณการผลิตรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นั่นคืออัตราการเติบโตของทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ทำให้อัตราการเติบโตของผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4366

ค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตอันเนื่องมาจากปัจจัยแรงงานมีค่าเท่ากับ 0.0083 มีค่าสถิติ t เท่ากับ 1.0359 และค่า P -value เท่ากับ 0.3017 แสดงว่าอัตราการเติบโตของปริมาณแรงงานมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเติบโตของปริมาณการผลิตรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นั่นคืออัตราการเติบโตของแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ทำให้อัตราการเติบโตของผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.0083

สำหรับค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตอันเนื่องมาจากปัจจัยการผลิตชั้นกลาง พบว่ามีค่าสถิติ t เท่ากับ -0.0046 และค่า P -value เท่ากับ 0.8741 แสดงว่าอัตราการเติบโตของปริมาณปัจจัยการผลิตชั้นกลางมีความสัมพันธ์กับปริมาณการผลิตรวมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในส่วนของการประมาณค่าผลิตภาพการผลิตโดยรวมของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย พบว่าตลอดช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา พ.ศ.2545-2559 อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มมีค่า TFP สูงสุด เท่ากับ 5.6765 ในค่า TFP ต่ำสุดเท่ากับ -6.4196 แสดงว่าอัตราการเจริญเติบโตเกิดจากการเพิ่มปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะปัจจัยทุนและแรงงานมากกว่าการเพิ่มขึ้นของการพัฒนาในด้านของเทคโนโลยีและผลิตภาพในการผลิต

ข้อเสนอแนะ

อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มควรมุ่งเน้นด้านคุณภาพ ความมีอัตลักษณ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะ การพัฒนาเพื่อการใช้งานเฉพาะด้าน รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่มาจากธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้อุตสาหกรรมสามารถสร้างความเติบโตและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคทั้งตลาดในประเทศและตลาดโลก นอกจากนี้ภาครัฐควรส่งเสริมในด้านการพัฒนาคุณภาพปัจจัยการผลิต เช่นการส่งเสริมการค้าคว้าวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ การเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตและเทคโนโลยีการผลิต การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน และการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเพื่อผลักดันให้อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มสามารถแข่งขันและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

รายการอ้างอิง

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2544. **ผลิตภาพการผลิตของประเทศไทย**. ทีมดัชนีชี้เศรษฐกิจ, สายนโยบายการเงิน
- เริงชัย ต้นสุชาติ. 2551. **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค** คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- วิโรจน์ นรารักษ์. 2551. **ผลิตภาพการผลิต, การพัฒนาเศรษฐกิจของไทย** สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ศูนย์ข้อมูลสิ่งทอเชิงลึก. 2548. **ภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม** (Online) www.thaitextile.org/th/textile_intel/index.asp/, 25 มกราคม 2555
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. 2540. **การเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิตในภาคอุตสาหกรรม** (Online) www.ftpi.or.th/index.asp/, 25 มกราคม 2555
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2525. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5-6 (พ.ศ.2525-2534)** (Online), www.nesdb.go.th/, 25 ม.ค. 2555
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. 2550. **ยุทธศาสตร์และแผนแม่บทเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มปี พ.ศ.2551-2555**.
- สมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย. 2545. **สถิติการนำเข้า-ส่งออกอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย** (Online), www.thaigarment.org/statistic_import_export/, 25 มกราคม 2555
- Michael E. Porter. 1990. **On competition**, Diamond Model
- Pranee Tinakorn, and Chalongprob Sussangkarn. 1996. “ **Productivity Growth in Thailand**”. TDRI Quarterly Review
- World Trade Organization. 2560. **Merchandise Trade Statistics** (Online) www.wto.org/english/res_e/statis_e/, 15 มิถุนายน. 2560